

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning.

Den del af lovforslaget, der vedrører ændring af værnepligtsloven, er en genfremsættelse af lovforslag nr. L 159, som indenrigsministeren fremsatte den 14. januar 1998. Bortset fra en ændring af lovens ikrafttrædelsestidspunkt er der ikke foretaget ændringer i denne del af lovforslaget.

Formålet med lovforslaget er navnlig ønsket om ændringer i værnepligtslovens bestemmelse om udelukkelse fra værnepligtstjeneste på grund af straf. Baggrunden herfor er anbefalinger i »Rapport om kriminelle værnepligtige i forsvaret«, som er afgivet i september 1996 af en af forsvarsministeren nedsat arbejdsgruppe. Herudover indeholder lovforslaget ændringer om færingers og grønlanderes værnepligtsforhold under ophold i Danmark, udvidelse af Værnepligtsnævnet samt omdannelse af dette til i det væsentligste at fungere som klagenævn og en tilføjelse om udvidet adgang til udsættelse for værnepligtige med særlig uddannelse eller livsstilling.

Endvidere foreslås i lov om værnepligtens opfyldelse ved civilt arbejde fristen på 4 uger for værnepligtige til at ansøge om overførelse til civilt arbejde efter modtagelse af indkaldelsesordre til tjeneste i forsvaret eller redningsberedskabet udvidet fra 4 til 8 uger. Endelig er der i lovforslaget indarbejdet en bemyndigelse til indenrigsministeren i lov om værnepligtens opfyldelse ved civilt arbejde til at fastsætte regler om aflønning og andre ydelser til civile værnepligtige og til at fastsætte regler om betaling for anvendelse af civile værnepligtiges udførelse af civilt arbejde til dækning af administrationsomkostninger.

2. Kriminelle værnepligtige i forsvaret.

Forsvarsministeren nedsatte i 1994 »Arbejdsgruppen vedrørende kriminelle værnepligtige i forsvaret« med blandt andet den opgave at vurdere og eventuelt stille forslag til ændring af kriterierne for udelukkelse af straffede personer fra værnepligtstjeneste. Endvidere skulle arbejdsgruppen vurdere behovet for, at

forsvaret i videre omfang får oplysninger om værnepligtiges kriminelle forhold, og at sådanne oplysninger videregives til det niveau, som uddanner de værnepligtige.

I rapporten peger arbejdsgruppen blandt andet på, at varigheden af den første samlede værnepligtstjeneste er beskåret gennem de senere år, hvilket medfører øget behov for optimal udnyttelse af uddannelsesiden og de ressourcer, der er til rådighed. Der peges videre på, at den øgede FN-indsats nødvendiggør en mere intensiv uddannelse. Den disciplinære uro og forbrug af foresattes tid, som dårligt tilpassede værnepligtige giver anledning til, opleves af de værnepligtsuddannende myndigheder som mere påtrængende end tidligere.

Arbejdsgruppen lægger vægt på hensynet til, at de øvrige værnepligtige kan aftjene deres værnepligt uden at få tjenesten unødigt besværliggjort af uheldig adfærd fra dårligt tilpassede værnepligtiges side.

Endvidere anfører arbejdsgruppen, at undersøgelser i forsvaret har vist, at chefen for en værnepligtsenhed bruger en stor del af sin tid til administration på gruppen af tidligere straffede. Uddannelsesresultatet er klart dårligere for værnepligtige med mange straffedomme, og værnepligtige med højere straffe giver ofte anledning til motivationsproblemer.

Ved vurderingen af, hvilken strafflængde inden for straffearten ubetinget fængsel, der burde anbefales som ny udelukkelsesgrænse, finder arbejdsgruppen, at den samlede kriminalitetsprofil for personer i den relevante aldersgruppe med en given frihedsstraf som strengeste sanktion er af væsentlig betydning. Arbejdsgruppen fik derfor foretaget en undersøgelse af, i hvilket omfang unge mænd i alderen fra 18 til 20 år, der er idømt ubetinget fængselsstraf inden for et interval fra 30 dage og op til 3 måneder, i øvrigt er kriminel belastede. Undersøgelsen viste, at de pågældende for en stor dels vedkommende tillige var pålagt andre sanktioner. Blandt personer med en længstestraf på 30 dage havde over 50% af gruppen yderligere straffe. Andelen af personer med »forstraffe« steg med længstestraffens størrelse.